

Ar CERN parakstīts Latvijas zinātnes attīstībai nozīmīgs līgums

Publicēts: 01.11.2016.

CERN

Projektu aktualitātes

Pirmdien, 31. oktobrī izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis

un Eiropas Kodolpētījumu organizācijas (CERN) ģenerāldirektore Fabiola Gianotti Ženēvā (Šveice) parakstīja Latvijas Republikas valdības un Eiropas Kodolpētījumu organizācijas (CERN) līgumu par zinātnisko un tehnisko sadarbību augstas enerģijas daļiņu fizikā.

Parakstītais līgums ar CERN paver jaunas un daudz plašākas iespējas Latvijas zinātniekiem, akadēmiskajai videi un studentiem iekļauties vienā no vadošajām zinātnes organizācijām pasaulē, uzsver Šadurskis. "Mūsu nākamais solis ir kļūt par CERN asociēto dalībvalsti, lai Latvijas zinātnieku, augstskolu un pētniecības institūtu iesaiste un sadarbība kļūtu vēl ciešāka," saka Šadurskis. Ministrs arī informēja par ieceri nākamajā gadā Latvijā organizēt CERN rīkotu izstādi un lekciju ciklus, kas plašākai publikai dotu iespēju vairāk izprast CERN pētniecības virzienus, to ietekmi un saskarsmi ar sabiedrības ikdienas dzīvi. Mūsdienu modernā fizika, kuras pamatus 20. gadsimta sākumā lika izcilie fiziķi Alberts Einšteins ar vispārējo relativitātes teoriju un Makss Planks ar kvantu mehānikas teoriju, ir bijis pamats daudzu jaunu apakšnozaru attīstībai, un tās kalpojušas kā katalizators jaunu tehnoloģiju un risinājumu izstrādei. "Mūsdienu modernās fizikas un CERN pētniecības jomas ietekme ir daudz plašāka, jo tā ietekmē gan informācijas tehnoloģiju, lielu datu masīvu apstrādi, materiālzinātņu, inženierzinātņu, enerģētikas un citu jomu attīstības virzienus, kas gūst praktisku lietojumu cilvēku ikdienas dzīvē," uzsver ministrs.

Šodien CERN galvenais mērķis ir nodrošināt pieejamību starptautiskai laboratorijai augstas enerģijas daļiņu fizikas pētījumiem, kas pārsniedz atomfizikas darbības jomu. Infrastruktūra un pētījumiem nepieciešamie instrumenti paredzēti kodolpētījumiem Eiropas zinātniekiem tikai nemilitāriem mērķiem.

CERN zinātniskās un tehniskās sadarbības līgumus slēdz ar valstīm, kas nav CERN dalībvalstis, tādējādi stiprinot starptautisko sadarbību.

Latvijas pētnieki, zinātnieki, inženieri un pētniecības tehniskais personāls varēs pieteikties CERN rīkotajiem konkursiem, lai varētu iesaistīties CERN personālsastāvā kā asociētie dalībnieki. Tāpat Latvijas pētnieki, zinātnieki, inženieri, studenti, skolēni varēs apmeklēt CERN skolas, tostarp Paātrinātāja skolu, Skaitļošanas skolu, Eiropas Fizikas skolu un CERN Vasaras programmu.

Jau līdz šim un tagad vairāki Latvijas zinātnieki ir veiksmīgi iesaistījušies CERN izpētes projektos, strādājot arī tā nozīmīgākajā projektā Lielajā hadronu paātrinātājā. 2012. gadā CERN zinātniekiem Lielajā hadronu paātrinātājā izdevās veikt eksperimentu, kas apstiprina Higgsa bozonu elementārdaļiņu pastāvēšanu. Pētniecība un eksperimenti dod jaunas atbildes uz jautājumiem par zemes,

cilvēces un visuma izcelšanos.

CERN ir pasaules vadošā organizācija fizikas zinātnes attīstībai un jaunu atklājumu veikšanai. Tā ir Lielā hadronu pretkūļu paātrinātāja mājvieta. Lielā hadronu paātrinātāja galvenā tuneļa garums ir 26,7 kilometri, un tas izbūvēts apmēram 100 metru dziļumā Francijas un Šveices teritorijā.

Plašāk par CERN: www.cern.ch

<https://www.izm.gov.lv/lv/jaunums/ar-cern-parakstits-latvijas-zinatnes-attistibai-nozimigs-ligums>